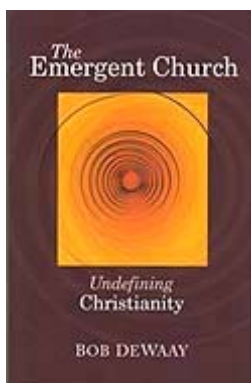

De Emerging Church “op een missie van God”

door Bob DeWaay, <http://cicministry.org/commentary/issue116.htm>, jan./febr. 2010

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of [HSV](#))
Vertaling, plaatjes en voetnoten door M.V.

Tip: raadpleeg voor moeilijke/vreemde begrippen het Glossarium: [DOC](#) of [PDF](#)

De volgende studie betreft hoofdstuk 2 van Bob DeWaay's boek *The Emergent Church*¹ – *Undefining Christianity* (plaatje links). Wij publiceren dit hier omdat de terminologie en het concept² van “missionair-zijn” (“being missional”) wijd verbreid is onder het evangelicalisme. Christenen moeten ervoor gewaarschuwd worden dat “missionair-zijn” helemaal niets te maken heeft met de vervulling van Jezus' Grote Zendingsopdracht³.

Mensen die verwickeld zijn in de “Emergent conversation” zien zichzelf haast allemaal als zijnde “missionair”. Missionair-zijn heeft niets te maken met wat traditionele christenen altijd hebben begrepen onder missies of zendingsopdrachten. Wij hebben geloofd dat het de christelijke missie was mensen met de boodschap van het Evangelie naar gebieden te zenden waar het Evangelie nog niet gehoord werd, om het te prediken en daar kerken te stichten.

[ISBN: 9780578009995](#)

Toen in verschillende culturen het Christendom ingang kreeg, hebben gewoonlijk weer andere christelijke werkers scholen en hospitalen opgericht en andere expressies van christelijke liefde en zorg. Maar dit is het niet wat de emergent/emerging-denkers in gedachten hebben wanneer zij zeggen “missionair” te zijn.

De vroegere missievisie vertrok vanuit het Evangelie zoals gedefinieerd in de Bijbel. De emergent/emergent-visie echter vertrekt zonder enig theologisch idee. Deze visie wordt niet betrokken van bijbelse teksten zoals deze: “En in Zijn Naam moet onder alle volken bekering en vergeving van zonden gepredikt worden, te beginnen bij Jeruzalem” (Lukas 24:47). De emergent mission vertrekt niet eens van een set theologische geloofspunten. Ik zeg dit omdat hun gebruik van de term “missionair” (missional) het idee inhoudt dat alle werken die de wereld tot een betere plaats maken om in te leven, ons naar een ideale toekomst leiden.

Zoals we in het vorige hoofdstuk [van dit boek] zagen, zit de Hegeliaanse synthese⁴ altijd in de achtergrond van het emergente denken; en dat is ook het geval met het idee van missionair-zijn.

¹ De “emerging church movement” is een christelijke beweging die eind 20e eeuw is opgekomen en waarbinnen ernaar gestreefd wordt het Koninkrijk van God gestalte te geven binnen de plaatselijke tijd en cultuur. De term is een overkoepelend begrip voor een grote diversiteit aan nieuwe - dikwijls experimentele - vormen van missionair kerk-zijn in een **postmoderne** cultuur. Er bestaat tot op heden geen Nederlandstalig algemeen gebruikt equivalent voor de term “emerging church”, alhoewel men in de literatuur soms de letterlijke vertaling “opkomende kerk” kan aantreffen, en dus kan beter de Engelse term gehandhaafd blijven. In het Engelse woord “emerging” vinden we twee belangrijke verwante termen: emergence (het opkomen, te voorschijn komen) en emergency (noodzaak). Om de beweging te typeren wordt meestal de term “emerging church” (opkomende kerk) gebruikt, zoals reeds besproken, maar ook “emergent church” (zich vrijmakende kerk).

² Dit concept is in wezen een **postmodern** concept. “Postmodernisme wil zeggen: datgene wat na het modernisme komt. Zowel het vertrouwen in de objectieve waarneming als in de algemeen geldigheid van het menselijk oordeel/redeneervermogen heeft de postmoderne mens verloren. Alle waarneming is “theoriebeladen”. Daar wordt mee bedoeld dat ieder naar de werkelijkheid kijkt vanuit de eigen levenservaring en levensbeschouwing. De waarneming is niet objectief maar theoriebeladen. Er is dan geen objectieve kennis mogelijk. Niemand kan meer zeggen “zo is het, zo moet het”. Het modernisme wordt verachtelijk als “funderingsdenken” van de hand gewezen. De Bijbel zegt echter: ‘Dit moet u allereerst weten, dat geen enkele profetie van de Schrift een *eigenmachtige* uitleg toelaat’ - 2 Pe 1:20”. (A.P. Geelhoed)

³ Zie Mattheüs 28:19-20.

⁴ Moderne theologie die de **dialectiek** van Hegel heeft toegepast. Dialectiek is het principe van verandering volgens de lijnen van een driehoek. Een stelling heeft een tegengestelde. De twee tegengestelden versmelten in een synthese die op haar beurt weer these wordt, enz. (zie “De God die Leeft”, F.A.S. <http://www.verhoevenmarc.be/studiemateriaal.htm>).

Bijvoorbeeld, Brian McLaren schrijft dit over zijn idee van “missionair” zijn: “The term, as I understand it, attempts to find a generous third way beyond the conservative and liberal versions of Christianity so dominant in the Western world”.^[1]

Het is McLaren’s idee dat men niet vertrekt vanuit een set theologische geloofspunten die iemands missie bepalen, maar veeleer dat men begint met een missie en er een soort van theologie naar boven komt tijdens het proces: “Theology is the church on a mission reflecting on its message, its identity, its meaning”.^[2]

Brian McLaren

Volgens zijn denken kunnen we onze missie kennen vooraleer we theologische waarheid kennen.

Toen ik dat voor het eerst las, vond ik dit irrationeel omdat **men toch enig theologisch geloof moet hebben** om enige missie in Gods naam te kunnen rechtvaardigen. Ons vooropgestelde geloof vertelt ons wat een adequate missie zou moeten zijn. Dat was voordat ik hun eschatologische⁵ visie ontdekte. Nu weet ik waarom zij missionair zijn. Zij geloven dat God alles naar een ideale toekomst zal leiden, zonder oordeel. Daarom is elke praktijk die de wereld beter maakt een geschikte missie. Volgens hun zienswijze is het enige wat *geen* steek houdt het prediken van bekering tot vergiffenis omdat zij niet geloven in een toekomstig oordeel over zonden. Wel ironisch dat de enige benadering die emergents afwijzen precies deze is die gebaseerd is op Jezus’ eigen opdracht voor Zijn kerk.³

[Jürgen Moltmann](#), zei 40 jaar geleden al, in het kader van zijn eschatologie, dat wij nu enkel een missie hebben, en dat de kennis van de waarheid iets is wat in de toekomst ligt.^[3] Zo schrijft Moltmann bijvoorbeeld dit: “The horizon within which the resurrection of Christ becomes knowable as ‘resurrection’, is the horizon of promise and mission, beckoning us on to his future and the future of his lordship”.^[4] Moltmann beweert dat wij zelfs niet kunnen weten wat “opstanding” betekent, of zelfs wat de opstanding van Christus betekent, dan in de toekomst:

‘Raising of the dead’ is an expression which looks expectantly towards the future proof of God’s creative power over the non-existent. What ‘resurrection of the dead’ really is, and what ‘actually happened’ in the raising of Jesus, is thus a thing which not even the New Testament Easter narratives profess to know. From the two mutually radically contradictory experiences of the cross and the appearances of Jesus, they argue to the event in between as an eschatological event for which the verifying analogy is as yet only in prospect and is still to come.^[5]

Volgens dit denken weten we echt niet wat het kruis of de opstanding van Christus betekenen omdat ze geacht worden “contradictoir” te zijn, maar we zullen het in de toekomst ontdekken. Maar we gaan door met het hebben van een missie. De enige reden waarom een christelijke missie geacht wordt deugdelijk te zijn is een dialectisch⁴ proces dat leidt tot iets wat universeel goed is. Moltmann stelt: “Cross and resurrection are then not merely modi in the person of Christ. Rather, their dialectic is an open dialectic, which will find its resolving synthesis only in the *eschaton* of all things”.^[6]

Wetend dat Moltmann’s theologie (en die van anderen gelijk aan de zijne) in het hart ligt van het denken van de vele emergente leiders, moeten we opnieuw denken aan McLaren’s eerder gestelde uitspraak: “Theology is the church on a mission reflecting on its message, its identity, its meaning”. De reden waarom hij denkt dat wij de dingen vandaag niet kennen, is dat ze volgens de emergente eschatologie van nature nog onkenbaar zijn. Dus de enige toevlucht die we hebben is dat men zijn missie in de wereld ontdekt door observatie, in het geloof dat de vele contradicties die men tegenkomt tot een synthese gebracht worden van een nieuwe, betere realiteit, die in de toekomst ligt. Dat is helemaal wat Moltmann zelf heeft gezegd: “The Christian consciousness of history is not a consciousness in the knowledge of a divine commission, and is therefore a consciousness of the contradiction inherent in this unredeemed world, and the sign of the cross under which the Christian mission and the Christian hope stand”.^[7] Met andere woorden: Wij hebben geen kennis van een goddelijke opdracht, en, zoals ik hem eerder citeerde, wij hebben ook geen kennis over wat het kruis en de opstanding betekenen (alleszins niet vandaag). Zo hebben we dan een ongedefinieerde missie die ontdekt moet worden.

---

⁵ Eschatologie: de leer van de *eschata* (= laatste dingen), de toekomstige dingen die gebeuren moeten.

McLaren en anderen zijn erg zeker van wat de missie *niet* is: de redding van zielen opdat mensen naar de hemel gaan wanneer zij sterven. Hij en andere emergente schrijvers bespotten vaak dit idee. Zo schrijft McLaren bijvoorbeeld: “*Is it any surprise that it’s stinking hard to convince churches that they have a mission to the world when most Christians equate ‘personal salvation’ of individual ‘souls’ with the ultimate aim of Jesus? Is it any wonder that people feel like victims of a bait and switch when they’re lured with personal salvation and then hooked with church commitment and world mission?*”^[8] De enige reden dat McLaren meent dat een idee zoals gered worden van Gods toekomstige oordeel, het niet waard is om daar de missie van de kerk aan op te hangen, is dat hij niet gelooft in een letterlijk laatste oordeel. En zoals we zagen in vorig hoofdstuk menen hij en zijn co-auteurs van een ander boek, dat wij afstevenen op een universeel paradijs. Het redden van verloren zielen, terwijl eigenlijk niemand's ziel zal verloren gaan, is beslist een dwaze missie - tenzij, uiteraard, de Bijbel wáár is en ook een letterlijke hel waarin veel mensen zullen eindigen!

Theologie verwerven door het observeren van heidenen

Brian McLaren geeft de verdienste aan Vincent Donovan, een rooms-katholieke missionaris, als zijnde de sleutelfiguur die hem inspireerde om zijn ideeën te wijzigen over de betekenis van redding en de christelijke missie.^[9] Hij citeert Donovan om zijn bewering te ondersteunen dat iemands missie niet moet gevonden worden in een voorafgaand theologisch begrip:

I was to learn that any theology or theory that makes no reference to previous missionary experience, which does not take that experience into account, is a dead and useless thing . . . praxis must be prior to theology . . . In my work [theology would have to proceed] from practice to theory. If a theology did emerge from my work, it would have to be a theology growing out of the life and experience of the pagan peoples of the savannahs of East Africa.^[10]

Dit betekent dat we geen heldere instructies van Jezus Christus, het ware Hoofd van de Kerk, hebben gekregen over wat Hij wil dat wij doen en leren, maar dat wij theologie verwerven door het observeren van de heidenen. Bovendien moeten we praktijk boven geloof als prioriteit stellen.

Laat ons verschillende vertakkingen beschouwen van dit “missionair” denken van de Emergent Church. Ten eerste, in plaats van te leren over God en Zijn wil vanuit bijzondere openbaring (de Bijbel) moeten we over Hem leren vanuit algemene openbaring (observatie van de schepping). De term “theologie” betekent de studie van God. Algemene openbaring toont ons dat er een Schepper is (zie Romeinen 1 en Psalm 19), maar de kennis betrokken uit algemene openbaring is geen reddende kennis - het is volgens Paulus’ leer in Romeinen 1 een veroordelende kennis. Reddende kennis komt door *bijzondere* openbaring:

God, Die voorheen vele malen en op vele manieren tot de vaders gesproken heeft door de profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij gesteld heeft tot een erfgenaam van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft. . . hoe zullen wij ontvluchten, als wij geen acht slaan op zo’n grote zaligheid, die aanvankelijk verkondigd is door de Heere en aan ons bevestigd is door hen die Hem gehoord hebben. (Hebreeën 1:1-2 en 2:3)

De enige kennis van God die de heidenen hebben is door algemene openbaring. Dit leidt tot allerlei soorten van heidense religies en boze praktijken. Heidense religies zijn uitgesproken corrupt. Als dat het geval is, hoe kan men dan een theologie construeren vanuit observatie van heidenen in het missieveld? Had God er niet voor gekozen Zich te openbaren door Zijn gesproken woorden en door de persoon en het werk van Christus, dan zou de hele wereld heidens en toegewijd zijn aan verschillende vormen van natuuraanbidding of schepselaanbidding. Het observeren van de schepping of menselijke culturen, verstoken van het evangelie, kan geen deugdelijke theologie voortbrengen.

Ten tweede, de notie dat iemands praktijk prioriteit moet hebben over theologie (een bewering die voortdurend herhaald wordt door emergente auteurs) is evenzo ondeugdelijk. Wat mensen *geloven* zal bepalen welke praktijken zij huldigen. Elke studie van wereldreligies maakt dit duidelijk. Het kastensysteem in India, heidense kinderooffers, de traditionele islamitische behandeling van vrouwen, en andere praktijken, worden gedreven door theologische ideeën. Als emergente volgelingen beweren dat zij goedgevoelen voor alle volkeren, en van de wereld een betere plaats willen maken, dan moeten zij een bron hebben voor hun eigen definitie van wat een “goede” praktijk is tegenover wat

een slechte praktijk is. Als hun bron de Bijbel is, dan hebben zij een theologie die prioriteit heeft over hun praktijk. Zij hebben dan, voor bepaalde redenen, bepaald dat sommige van Jezus' leringen ethisch goed en waardevol zijn om hun praktijk te leiden. Maar de woorden van de Bijbel worden niet gevonden op het heidense missieveld; ze worden gevonden in de door de Heilige Geest geïnspireerde Bijbel. Zij moeten enige *a priori* theologie hebben over Jezus die hen doet denken dat Zijn ethische leringen superieur zijn aan de leringen van het hindoeïsme en hun ideeën van karma en het kastensysteem.

Ten derde, als iemands missionaire benadering heel weinig weet heeft van theologie, terwijl hij zeker is dat zijn missie deugdzaam is, dan rust deze benadering op hij die zeker is, en is ze zelfrefererend en zelfbekrachtigend. Bijvoorbeeld, te beweren op een missie van God te zijn, zonder enige manier van te weten wat God heeft gezegd, is een zelfbekrachtigende claim. Hoe weten zij dat enige missie een Godgeselecteerde missie voor hen is? "Omdat God goed is en God uiteraard wil dat wij goedgevoelen in plaats van kwaadvoelen"? Maar hoe weten zij dat hun definitie van "goed" dezelfde is als die van God? Als je de vraag blijft stellen worden zij ertoe gedreven enige communicatie van God te accepteren. Als zo'n communicatie bestaat en deugdelijk is, dan heeft God gesproken. Als God heeft gesproken, dan kunnen wij de waarheid over Hem en Zijn wil kennen. Als we de waarheid over Hem en Zijn wil kunnen kennen vanuit deugdelijke, verbale communicatie, dan kunnen wij weten welke missie wij volbrengen naar Zijn wil. Indien wij dat weten, dan zijn de "missionaire" claims van de Emergent Church vals. Als we dat niet kunnen weten, waarom dan naar een heidens volk gaan en hen trachten te overtuigen dat zij hun jonge dochters niet langer moeten laten misbruiken door priesters in hun tempels? Misschien hebben hun goden hen gezegd dat te doen en zijn zij wel tevreden met deze praktijk.

Dit onderstreept een enorme barst in de leringen van de Emergent Church. Als we de waarheid over iets niet met zekerheid kunnen weten tot in de toekomst, dan kunnen we evenmin weten wat onze missie is. De enige manier waarop we kunnen weten wat de toekomst inhoudt is door te lezen van wat God heeft onthuld door Zijn onfeilbare profeten. Maar hetgeen Hij heeft onthuld door onfeilbare profeten wordt afgewezen door emergente schrijvers, omdat zij geen scenario tolereren waarin de kosmos tot een gewelddadig einde komt, zoals beschreven in de Schrift:

Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht. Dan zullen de hemelen met gedruis voorbijgaan en de elementen brandend vergaan, en de aarde en de werken daarin zullen verbranden. Omdat deze dingen dus allemaal vergaan, hoedanig behoort u dan te zijn in heilige levenswandel en in godsvrucht; u die de komst van de dag van God verwacht en u daarheen spoedt, de dag waarop de hemelen, door vuur aangestoken, zullen vergaan en de elementen brandend zullen wegsmelten. (2 Petrus 3:10-12).

Als zij zich vrij voelen de leringen van de Bijbel af te wijzen op grond van dat niemand zeker is wat de Bijbel bedoelt (een claim die we in een later hoofdstuk zullen behandelen), dan hebben zij zichzelf daarmee afgesneden van elk middel tot het kennen van de toekomst met zekerheid.

Dus voor hen, zoals Moltmann, zal de waarheid enkel met zekerheid in de toekomst gekend worden. Nogmaals, als de *waarheid* over de toekomst niet kan gekend worden dan in de toekomst, dan kan evenmin een deugdelijke missie gekend worden. Missie is van nature een streven God te dienen en Zijn wil te doen om Zijn doeleinden te bevorderen voor de kerk in de wereld. Maar als zij niet weten of hun begrip van Gods ultieme wil voor allen enigszins beter is dan de ideeën van hen in de verschillende religies, dan kunnen zij niet weten dat hun missionaire roeping, zoals zij dat begrijpen, niet een *strijden* is tegen hetgeen God wil wat er gebeurt. Zij zijn willens en wetens in een moeras van onkunde gestapt.

Klaarblijkelijk geloven zij dat Petrus het fout zag toen hij de ondergang van de wereld voorspelde in een toekomstige grote brand van Gods oordeel. Zij geloven liever dat God de wereld vandaag herschept, met onze hulp. En dus moet de missie gedefinieerd worden in termen van het maken van de wereld tot een betere plaats voor allen. Brian McLaren zegt dat hij een christen is, omdat hij gelooft dat God de wereld aan het redden is, en dat betekent "planet Earth and all life on it".^[11] De heidense wereld bepaalt hun praktijk; hun praktijk bepaalt hun theologie; en hun theologie is er een van hoop omdat zij beslist dat ze de beste is die zij wensen, omdat ze stelt dat de wereld een universeel schitterende toekomst heeft, zonder een hangend cataclysmisch oordeel.

De “geheime” boodschap zoals geweten door Brian McLaren

In een monografie met die titel beweert McLaren “*The Secret Message of Jesus*”^[12] ontdekt te hebben. In een eindnoot op hoofdstuk 1 onthult McLaren de ondertitel die hij wilde gebruiken, maar het niet deed, om te vermijden “ungainly” (lomp) over te komen. De ondertitel had kunnen zijn: “*The Secret Message of Jesus: His surprising and Largely Untried Plan for a Political, Social, Religious, Artistic, Economic, Intellectual, and Spiritual Revolution*”.^[13] Het plan dat McLaren ontdekte middels een verondersteld schrandere lezing van de evangeliën, is een plan om het Koninkrijk van God nu op te richten middels het sociale evangelie. McLaren stelt deze vraag:

What if Jesus’ secret message reveals a secret plan? What if he didn’t come to start a new religion—but rather came to start a political, social, religious, artistic, economic, intellectual, and spiritual revolution that would give birth to a new world?^[14]

Op zijn subtiele wijze van doen suggereert hij de nieuwe wereldorde die Jezus Zich, naar veronderstelling, voorstelde en die zou moeten ontstaan door processen in de geschiedenis.

Volgens McLaren’s begrip van de evangeliën, ziet de kerk het verkeerd. De kerk begreep historisch dat zij het evangelie moest prediken, wat mensen zou redden van Gods toorn op hun zonde, middels de toepassing van het verzoeningsbloed. Maar - na al die jaren - wordt Jezus’ boodschap uiteindelijk begrepen door een select gezelschap dat het evangelie beter begrijpt dan dezen die hen vooraf gingen.^[15] Zij hebben ontdekt dat Jezus nooit bedoelde dat wij mensen moeten waarschuwen over hoe te ontsnappen aan het toekomstige oordeel en hoe zij de gave van eeuwig leven kunnen ontvangen en naar Hem toe kunnen gaan als ze sterven. Hij bedoelde nooit dat wij Hem nodig hebben om te vermijden naar de hel te gaan. Hij hoopte eigenlijk dat wij aan het werk zouden gaan om Gods droom van een betere wereld te helpen verwezenlijken. McLaren legt uit:

And more still ... these words [McLaren’s rejection of God’s future judgment of the world through cataclysmic destruction] make me happy for God. Like a mother dreaming of a good future for the baby at her breast, like a father standing at the crib watching his newborn sleep peacefully, God will see God’s own primal dream for creation finally coming true—and that dream won’t be imposed by God from outside by domination against creation’s will, but it will emerge from within creation itself, so that God’s dream and creation’s groaning for fulfillment are one.^[16]

Deze verklaring geeft ons een goed idee wat “emerging” helemaal betekent voor de Emergent Church. God doet iets in de schepping wat zal veroorzaken dat het paradijs zal opkomen (emerge) binnen ons tijdsbestel, zonder het type van oordeel zoals gesteld in de Schrift en zoals begrepen wordt door de meeste christenen, doorheen de kerkbedeling. Het is niet moeilijk hier de theologie te onderscheiden van Moltmann, en, zoals we later zullen zien, van de filosoof Ken Wilber.

McLaren’s hoopvolle eschatologie is naar mijn mening het enige wat de rest van *The Secret Message of Jesus* onderscheidt van het ouderwetse sociale evangelie van het theologisch liberalisme. Toen ik zijn boek las vond ik het sociale evangelie haast op elke pagina. Wanneer mensen het sociale evangelie praktiseren (de wereld een betere plaats maken door het promoten en beoefenen van ideeën die gewoon zijn voor zowel het theologisch als politiek liberalisme) helpen zij naar veronderstelling Gods “droom” waar te maken. Dit idee van God helpen met het oplossen van de wereldproblemen werd gepromoot door verschillende stromingen van het liberalisme, al sinds meer dan een eeuw. Het verschil met Moltmann en McLaren is dat zij beweren te weten dat zij erin zullen slagen dat het gebeurt.

McLaren’s terminologie (die me treft als een schoolvoorbeeld van misbruikt antropomorfisme⁶) onthult een erg gekunsteld begrip van Gods macht over Zijn eigen universum: “Perhaps all along, my deepest joy has never been to have all my dreams come true, but rather to have God’s one dream come true: that this world will become a place God is at home in, a place God takes pride and pleasure in, a place where God’s dreams come true”.^[17] Dus, de missionaire, emergente “volgeling van Jezus” is op een missie om God te helpen Zijn dromen waar te maken. De term “dreams” die McLa

---

⁶ Antropomorfisme: de mens gelijkend. Vergelijk de mensgelijkende (antropomorfe) voorstelling van dieren door Disney.

ren gebruikt, voor hemzelf en voor God, betekent “**iemands hoop voor een ideale toekomst**”.^[18] Dit wijkt sterk af van een theologie van God die gegrond is op de leringen van de Schrift.

Laat ons hier enkele bijbelpassages beschouwen en ons dan bezinnen over de claim dat God dromen heeft voor de toekomst, op zowat dezelfde manier als wij. Bijvoorbeeld: “**Gedenkt der vorige dingen van oude tijden af, dat Ik God ben, en er is geen God meer, en er is niet gelijk Ik; Die van den beginne aan verkondigt het einde, en van ouds af die dingen, die nog niet geschied zijn; Die zegt: Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen**” (Jesaja 46:9-10). Dit geeft niet de indruk dat God onze hulp nodig heeft, of dat Hij dromen heeft die ergens verbonden zijn met dingen buiten Hemzelf of buiten Zijn controle. Paulus leerde: “**In Hem zijn wij ook een erfdeel geworden, wij die daartoe tevoren bestemd waren naar het voornemen van Hem, Die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil**” (Efeziërs 1:11). De volgende passage uit Psalmen onthult waarheid over God en Zijn relatie tot Zijn eigen schepping, welke helemaal verschilt van die van McLaren:

O HEERE! Uw woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen. Uw goedertierenheid is van geslacht tot geslacht; Gij hebt de aarde vastgemaakt, en zij blijft staan; naar Uw verordeningen blijven zij nog heden staan, want zij allen zijn Uw knechten. (Psalm 119:89-91)

Beschouw deze passage: “**Onze God is toch in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt**” (Psalm 115:3). God droomt niet op de manier zoals mensen doen, noch moet Hij 2000 jaren wachten in de hoop dat Zijn eigen kerk uiteindelijk, voor het eerst, uitvindt dat Jezus ons het sociale evangelie bedoelde te leren opdat we deze wereld kunnen omvormen tot Gods koninkrijk door het doen van goede werken. Volgens de Bijbel spreekt God, beveelt God, en doet God de dingen gebeuren. *Hij droomt niet over een mogelijke, eventuele toekomst!*

Als ik verder de literatuur lees die gepubliceerd wordt door de leiders van de Emergent Church, wordt het me duidelijk waarom zij zoveel minachting hebben voor systematische theologie. Indien McLaren gedwongen zou zijn “systematisch” te zijn in zijn gebruik van de Schrift, dan zou hij moeten omgaan met woorden zoals deze die ik citeerde. Maar hij doet dat niet. Hij vertelt ons hoe hij de evangeliën leest en wat hij daaruit begrepen heeft, maar hij vindt het niet nodig rekenschap te geven voor al de andere passages in de Bijbel alhoewel die zijn leringen tegenspreken. Zo kan hij zijn sociale evangelie aanhouden - door het veronachtzamen van “heel de raad van God” [Hand. 20:27].

Deze zelfde dynamiek is van toepassing op McLaren’s definitie van het koninkrijk Gods. Hij zegt: “**Interestingly, John almost never uses the term ‘kingdom of God’ (which is at the heart of Jesus’ message for Matthew, Mark and Luke)**”.^[19] Maar als Johannes de term gebruikt, dan leert hij dingen die niet passen in McLaren’s theologische rooster. Johannes’ evangelie citeert Jezus’ leer dat men moet “wedergeboren” zijn om het Koninkrijk van God te zien en erin binnen te gaan (Joh. 3:3-5). Johannes’ evangelie geeft ook deze verklaring van Jezus: “**Jezus antwoordde: Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Als Mijn Koninkrijk van deze wereld was, zouden Mijn dienaars gestreden hebben, opdat Ik niet aan de Joden overgeleverd zou worden; maar nu is Mijn Koninkrijk niet van hier**” (Joh. 18:36). Wat Johannes schrijft over het koninkrijk van God weerlegt McLaren’s leringen daarover. Het koninkrijk is niet van deze wereld, en enkel zij die bovennatuurlijk geboren zijn mogen er binnen gaan.

Maar McLaren leidt zijn lezers af van wat Johannes eigenlijk schreef, en brengt in plaats daarvan een creatieve herinterpretatie van het idee van “eeuwig leven” van Johannes’ evangelie. McLaren schrijft: “**Unfortunately the phrase *eternal life* is often misinterpreted to mean ‘life in heaven after you die’—as are *kingdom of God* and its synonym, *kingdom of heaven*—so I think we need to find a better rendering**”.^[20] Hier is dan zijn “betere weergave”:

Near the end of John’s account, Jesus makes a particularly fascinating statement in a prayer, and it is as close as we get to a definition: “This is eternal life: that they may know you, the only true God, and Jesus Christ whom [God has] sent.” (John 17:3). So here, “eternal life” means knowing, and knowing means an interactive relationship. In other words, “This is eternal life, to have an interactive relationship with the only true God and with Jesus Christ, his messenger.” Interestingly, that’s what a kingdom is too: an interactive relationship one has with a king, the king’s other subjects, and so on.^[21]

In een voetnoot crediteert McLaren de christelijke mysticus Dallas Willard voor de terminologie “*interactive relationship*”.^[22] McLaren’s interpretatie van Johannes 17:3 is verdacht.

Het echte punt is dat zij die God kennen door Christus degenen zijn die de gave van eeuwig leven gekregen hebben. Johannes definieert “ken God” niet als “*interactive relationship*”. Het onderwerp van eeuwig leven werd extensief opgenomen in Johannes 3, waar het Koninkrijk van God wordt genoemd. De dingen die in Johannes 3 onthuld werden hebben te maken met wedergeboren zijn en geloven om niet verloren te gaan. (Verloren gaan betekent onder Gods oordeel te blijven. Zie Joh. 3:1-15). McLaren verduistert Johannes’ evangelie om zijn eigen definitie van het koninkrijk te importeren (welk koninkrijk volgens McLaren heel erg van deze wereld is).

Bovendien wordt het idee van naar de hemel gaan inderdaad gevonden in Johannes. In Joh. 3:13-15 is het Jezus die naar de hemel opvaart en Die eeuwig leven geeft. Hier lezen we wat Jezus zei tot Zijn discipelen die Hem geloofden:

Laat uw hart niet ontroerd worden; u gelooft in God, geloof ook in Mij. In het huis van Mijn Vader zijn veel woningen; als dat niet zo was, zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om plaats voor u te bereiden. En als Ik heengegaan zal zijn en plaats voor u bereid zal hebben, kom Ik terug en zal u tot Mij nemen, opdat ook u zult zijn waar Ik ben. (Joh. 14:1-3)

Waar precies is dit “huis van Mijn Vader” waar Jezus de gelovigen naartoe wil brengen? Jezus zei in vers 12: “Ik ga heen naar Mijn Vader”. McLaren negeert Johannes’ pertinentste passages over de zaak van het koninkrijk Gods en zijn betekenis van eeuwig leven bezitten. McLaren citeert een niet terzake doende passage voor het koninkrijk van God en misbruikt die om te herdefiniëren wat Jezus bedoelt met “God kennen”. Hij interpreteert Johannes fout om McLaren’s eigen visie van het sociale evangelie te onderwijzen als “het koninkrijk van God”. Dit is een corrupte benadering van gelijk welke literatuur, laat staan dat Gods geïnspireerde Schrift zo behandeld wordt.

Hier is het resultaat van McLaren’s weergave van Johannes’ evangelie:

So John’s related phrases—*eternal life, life to the full, and simply life*—give us a unique angle on what Jesus meant by “kingdom of God”: a life that is radically different from the way people are living these days, a life that is full and over-flowing, a higher life that is centered in an interactive relationship with God and Jesus. Let’s render it simply ‘an extraordinary life to the full centered in a relationship with God’.^[23]

Deze sofistiek kan enkel overleven als men de duidelijke leringen in Johannes ontkent die McLaren’s ideeën weerleggen. Beschouw bijvoorbeeld deze passage:

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie Mijn woord hoort en gelooft Hem Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven. 25 Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: De tijd komt en is nu, dat de doden de stem van de Zoon van God zullen horen, en dat die haar horen, zullen leven. 26 Want zoals de Vader het leven heeft in Zichzelf, zo heeft Hij ook de Zoon gegeven het leven te hebben in Zichzelf; 27 en Hij heeft Hem macht gegeven ook gericht te oefenen, omdat Hij de Zoon des mensen is. 28 Verwondert u daar niet over, want de tijd komt waarin allen die in de graven zijn, Zijn stem zullen horen 29 en zij zullen uitgaan: zij die het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, maar zij die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding ter verdoemenis. (Joh. 5:24-29)

Jezus spreekt van een toekomstige opstanding ten leven of ten oordeel, en niet van louter een beter leven in het heden met religie.

McLaren herdefinieert ook het wedergeboren-zijn van Johannes 3. Na het idee afgewezen te hebben dat wedergeboren-zijn iets is dat gebeurt middels een geloof of ervaring, zegt hij dit:

No, Jesus is saying “Nicodemus, you’re a Pharisee. You’re a respected teacher yourself. But if you are coming to me hoping to experience the extraordinary life to the full I’ve been teaching about, you are going to have to go back to the very beginning. You’re going to have to become like a baby all over again, to unlearn everything you are already so sure of, so you can be re-aught”.^[24]

Dit is *niet* wat de passage zegt. Ze beweert dat wedergeboorte een bovennatuurlijk werk van de Geest van God is, niet een proces van wederopvoeding van de zondaar. Wedergeboren zijn is een werk van God dat niet kan verklaard worden door een natuurlijk proces. Als God dit werk niet zou doen, dan zou het niet kunnen gebeuren. McLaren legt deze passage uit als dat ze het tegenovergestelde betekent. (d.w.z. een natuurlijk proces van wederopvoeding in plaats van een bovennatuurlijk proces van regeneratie).

Bovendien negeert McLaren's interpretatie van Johannes 3 andere bijbelse passages over de nieuwe geboorte, zoals 1 Petrus 1:3, 1 Petrus 1:23 en ook Titus 3:5-7, die wedergeboorte leren. Geen van deze passages suggereert een naturalistisch idee van een beter leven nu door wederopvoeding of een interactieve relatie met God.

De missie zoals begrepen door McLaren en andere emergente leiders wordt ook beschreven in termen die overeenkomen met de bevrijdingstheologie. Door zijn idee om het koninkrijk Gods te linken aan "de revolutie van God", ziet hij de emergente missie als analoog met de strijd van dr. Martin Luther King Jr. tegen onrechtvaardigheid en andere sociale boosheden.^[25] Hij ziet deze wereld in termen van een "regime" waarin sommige mensen anderen onderdrukken, door allerlei middelen. Hij zegt: "This regime is unacceptable (an understatement I hope you recognize), and God is recruiting people to join a revolutionary movement of change".^[26] McLaren gebruikt ook andere metaforen zoals "party", "network", en "dance" om te illustreren wat hij denkt dat iemand doet wanneer hij meewerkt God te helpen Zijn droom te verwezenlijken, namelijk de wereld naar het koninkrijk toe te veranderen zonder cataclysmisch oordeel.^[27]

Wat opvalt in de emergente, missionaire benadering, is dat de woorden waarmee God de bijbelschrijvers inspireerde, en die de missie van de kerk op gezagvolle wijze definiëren, als van weinig waarde geacht worden. De missie komt niet voort uit bijbelse exegese maar uit gedachten en verlangens van de persoon die in zee gaat met de missie. Kortom, de manier waarop emergenten de missie van de kerk lezen betekent dat de *lezer* de betekenis bepaalt; niet de bijbelschrijvers. Wat zij vastgesteld hebben is dat men geen christen hoeft te zijn om te participeren; redding heeft niets van doen met het vermijden van een toekomstig oordeel of naar de hemel gaan; holistisch planeet aarde redden is essentieel; het veranderen van de maatschappij als een geheel is essentieel; de kerk heeft in de afgelopen 2000 jaar de missie niet begrepen; en de Emerging Church is de beste hoop dat God uiteindelijk in staat zal zijn Zijn dromen vervuld te zien worden.

De missie van de Kerk zoals gedefinieerd in de Bijbel

Mijn onderzoek naar de leringen en praktijken van de Emergent Church heeft een verbazingwekkende ironie onthuld. Zij werpen routinematig twijfels op over de duidelijkheid (klaarheid) van de Schrift. De veronderstelde betekenis van de Schrift is cryptisch (ondoorzichtig) - haast onmogelijk te begrijpen - vanwege linguïstische en culturele inachtnemingen, en grotendeels verborgen. Maar het lezen van de literatuur van Moltmann, Shults, McLaren, en anderen met soortgelijke theologie, is een hoogst vervelende en frustrerende ervaring omdat *zij* op een cryptische, moeilijke manier schrijven, en moeite doen om dubbelzinnig, paradoxaal en vaag te zijn. Vergeleken met de moeite om hen te begrijpen is het begrijpen van de Bijbel erg eenvoudig.

Om dit te illustreren wil ik de missie van de Kerk uitleggen in de termen die gevonden worden in Lukas/Handelingen. We zullen zien dat ze vrij helder is. In Lukas/Handelingen geeft Jezus Zijn discipelen hun opdracht en legt uit hoe dit zal volbracht worden. Handelingen dan toont dat dit volbracht wordt op precies dezelfde manier als dat Jezus zei dat het gebeuren zou.

Hier is Lukas' beschrijving van de missie van de Kerk: "En Hij zei tegen hen: Zo staat er geschreven en zo moest de Christus lijden en uit de doden opstaan op de derde dag. En in Zijn Naam moet onder alle volken bekering en vergeving van zonden gepredikt worden, te beginnen bij Jeruzalem" (Lukas 24:46, 47). Lukas/Handelingen is een tweedelig werk van dezelfde auteur (Lukas) en het vertoont zich als één werk door de interne consistenties en de inleiding op thema's in Lukas die niet geheel afgewikkeld zijn tot in Handelingen.^[28] Bijvoorbeeld, aan het eind van Lukas vertelt Jezus hen te wachten in Jeruzalem om bekleed te worden met kracht uit de hoge en in Handelingen 2 zien we deze dingen precies gebeuren. Deze eenheid van het verhaal kan gezien worden in de opdracht om te prediken: "Bekeer u ... tot vergeving van de zonden" (Hand. 2:38). Het thema van berouw en

bekering tot vergeving van zonden begon al veel vroeger in Lukas. Johannes de Doper predikte “**bekering tot vergeving van zonden**” (Lukas 3:3). Jezus beschreef Zijn eigen missie als gekomen zijnd om “**zondaars tot bekering te roepen**” (Lukas 5:32). Van de engelen in de hemel wordt gezegd dat zij zich verheugen over “**één zondaar die zich bekeert**” (Lukas 15:7). Notoir boze steden zouden zich hebben *bekeerd* als zij de wonderen van Jezus hadden gezien (Lukas 10:13). Mensen die omgekomen zijn door tirannen en door natuurlijke verwoestingen dienen als een waarschuwing over het lot van allen die zich niet bekeren (Lukas 13:1-5). Het is onmogelijk het belang te missen van de prediking van berouw en bekering. De twee belangrijkste mensen in Lukas (Jezus en Johannes de Doper) predikten bekering, en de discipelen werden opgedragen hetzelfde te doen.

Bovendien toont Lukas’ tweedelige verhaal dat de discipelen getrouw deze opdracht uitvoerden. Hierdoor maakt Lukas/Handelingen duidelijk wat bedoeld wordt met bekering voor de vergeving van zonden. Slechts de meest gekunstelde en verwarde lezing van Lukas/Handelingen kan deze nadruk voorbijzien. In Handelingen 1:8 vertelde Jezus hen hoe zij gebruikt konden worden door de Heilige Geest: “**maar u zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal; en u zult Mijn getuigen zijn, zowel in Jeruzalem als in heel Judea en Samaria en tot aan het uiterste van de aarde**”. Dit is precies wat er gebeurde. Liepen zij in de lijn die Brian McLaren beschrijft? Gingen zij uit om van de wereld een betere plaats te maken, door werkgevers te zeggen de pollutie te stoppen, samen te werken met andere religies, om het koninkrijk van God te ontwikkelen door sociale actie en door andere praktijken te leren die gepromoot worden door de Emerging Church? Nee! Zij gehoorzaamden Jezus en predikten berouw en bekering.

Een eerste voorbeeld is Petrus (pas vervuld met de Geest) die de menigte toesprak die samengekomen was voor Pinksteren. Hij klaagde hen aan voor hun zonden (Hand. 2:23, 36), en verkondigde Christus die gekruisigd werd en opstond op de derde dag, zichzelf bewijzend Degene te zijn op wie David wees toen hij schreef dat Gods Heilige geen ontbinding zou zien (Hand. 2:22-26). Terwijl Petrus Christus predikte en de opstanding, waren sommige toehoorders “**verslagen in het hart**” (Hand. 2:37; d.i. overtuigd door de Heilige Geest). Zij waren nu gewillig te reageren in gehoorzaamheid toen zij vroegen “**wat zullen wij doen?**” Als McLaren’s sociale evangelie de ware missie van de kerk zou zijn, dan was het voor Petrus de tijd om dit te zeggen. Had hij dat gedaan, dan zou Jezus’ “geheime boodschap” niet voor 2000 jaren verloren zijn gegaan. Maar in plaats daarvan zei Petrus dit: “**En Petrus zei tegen hen: Bekeer u en laat ieder van u gedoopt worden in de Naam van Jezus Christus tot vergeving van de zonden; en u zult de gave van de Heilige Geest ontvangen**” (Hand. 2:38).

Het lezen van Lukas/Handelingen toont aan dat Lukas geloofde dat Petrus getrouw Jezus’ opdracht uit Lukas 24:47 uitvoerde. Hier opnieuw zien we bekering voor de vergiffenis van zonden. De vroege gelovigen werden gedoopt en zijn vergaderden rond de leringen van de apostelen, braken brood en baden (Hand. 2:41, 42). Dit wordt geleerd in Lukas/Handelingen als een werk van de Heilige Geest. Dit werk van God verenigde geen wereldreligies rond goede werken om het leven op planeet aarde nu tot een paradijs te maken, maar het scheidde de kerk af van het vroege Jodaisme. Ook dit was iets wat Jezus voorzei: “**Denkt u dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde? Nee, zeg Ik u, maar eerder verdeeldheid**” (Lukas 12:51). Handelingen beschrijft de afscheiding in sterke termen toen vroege christenen vervolgd werden door hun voormalige Joodse broeders.

Het prediken van bekering voor de vergeving van zonden op Pinksteren was geen geïsoleerd geval. Dit thema continueert wanneer de boodschap van het evangelie zich verspreidt langs de geografische en culturele lijnen die voorzeggd waren in Hand. 1:8. Petrus vertelde zijn Joodse broeders opnieuw zich te bekeren in Hand. 3:19. Toen het evangelie verbreid werd onder Godvrezende heidenen in Hand. 10, en Petrus de andere apostelen vertelde dat hij heidenen had gedoopt, waren zij uiteindelijk overtuigd dat hij daar juist aan deed: “**En toen zij dit hoorden, waren zij gerustgesteld, en zij verheerlijkten God en zeiden: Zo heeft God dus ook aan de heidenen de bekering gegeven die tot het leven leidt**” (Hand. 11:18). Bekeerd worden door het evangelie werd beschreven in termen van ingewilligd berouw.

Na Paulus’ bekering wordt hij de sleutelfiguur in Handelingen, zoals Petrus was in het vroegste deel van het boek. Begreep Paulus Jezus’ opdracht om bekering te prediken voor de vergiffenis van zonden als slechts van toepassing op de vroege discipelen? Nee! Hier zien we hoe Paulus zijn eigen

prediking in Efeze uitlegde: “en ik heb zowel de Joden als de Grieken betuigd de bekering tot God en het geloof in onze Heere Jezus Christus” (Hand. 20:21). Handelingen eindigt zelfs met hetzelfde thema dat begon met de prediking van Johannes de Doper in Lukas 3, namelijk: “maar heb ik [Paulus] eerst aan hen die in Damascus en in Jeruzalem en in heel het land van Judea woonden, en aan de heidenen verkondigd dat zij tot inkeer moesten komen, zich tot God bekeren en werken doen die met de bekering overeenstemmen” (Hand. 26:20).

De missie van de Kerk is in Lukas/Handelingen niet cryptisch, maar helder. Hoe deze werd uitgevoerd door de vroege, Geest-bekrachtigde leiders is normatief. Wij moeten bekering prediken voor de vergeving van zonden, inbegrepen de verkondiging van de persoon en het werk van Christus. Mensen moeten weten dat zij zondaars zijn die het oordeel tegemoet gaan. Zij moeten weten wie Christus is: Zijn voorbestaan, Zijn maagdelijke geboorte, Zijn zondeloos leven, Zijn vergoten bloed dat Gods toorn afwendt wegens onze zonde, Zijn opstanding, en de bedreiging dat Hij bij Zijn wederkomt het oordeel zal brengen, en de bozen van de rechtvaardigen zal scheiden en hen in de hel zal werpen (zie Mattheüs 13:47-50).

Wij hebben een keuze te maken: We kunnen de missie volgen die Jezus aan de kerk gaf, zoals begrepen werd door de apostelen die ons het Nieuwe Testament gaven, óf we kunnen “missionair” worden met een aantrekkelijker missie die onze religies consulteert en gevolg geeft aan onze eigen “missionaire” maatschappelijke gevoeligheden. De eerste is erg helder en ze was 2000 jaar normatief. De tweede is verward, wazig en onduidelijk, en werd nog maar recent ontdekt door innovatieve mensen. Als we de laatste kiezen, dan verkiezen wij ook te geloven dat Jezus’ waarschuwingen over oordeel en hel vals zijn. Dat is de allergevaarlijkste keuze die we maar kunnen maken!

Eindnoten

1. Brian McLaren, *A Generous Orthodoxy*, (El Cajon, CA: Youth Specialties, 2004; published by Zondervan) 105.
2. Ibid.
3. Jürgen Moltmann, *Theology of Hope*, (New York: HarperCollins, 1991) 194 – 197.
4. Ibid. 196.
5. Ibid. 197.
6. Ibid. 201. “eschaton” means the end or final destiny of things; emphasis in original.
7. Ibid. 195.
8. McLaren *Generous* 107.
9. Ibid. 91-93.
10. Vincent Donovan cited by McLaren, *Generous* 92.
11. McLaren, *Generous* 97.
12. Brian McLaren, *The Secret Message of Jesus – Uncovering the Truth That Could Change Everything*, (Nashville: W Publishing Group, 2006).
13. Ibid. 229 n. 1.
14. Ibid. 4.
15. McLaren cites his English majors in college and graduate school that gave him “sensitivities” to read the parables and thus find the secret message. Ibid. 43.
16. Ibid. 203.
17. Ibid. emphasis in original.
18. Ibid. 142. I say that because McLaren states that his “dream of God” idea is that “evoked by Dr. Martin Luther King.” When King said, “I have a dream” he was explaining his hope for an ideal future that would be brought to pass through processes within history.
19. Ibid. 36.
20. Ibid.
21. Ibid. 37.
22. I deal with Willard’s theology in [CIC Issue 91](#) November/December 2005.
23. McLaren *Message* 37.
24. Ibid. 38.
25. Ibid. 142.
26. Ibid. 143.
27. Ibid. 146 – 148.
28. See Robert C. Tannehill, *The Narrative Unity of Luke—Acts – A Literary Interpretation vol. 1 & 2* (Philadelphia: Fortress Press, 1986).